

De wandeling

Langs architectuur van Van Eesteren

Goede vrienden Floor van Spaendonck en Gijs Stork houden van de stad en haar verhalen. Elke week wandelen ze volgens een ander thema, zo pik je ook nog eens wat op. Deze keer lopen ze door het Bluebanddorp waar de architectuur groen is met licht en ruimte.

tekst en foto's Floor van Spaendonck en Gijs Stork, illustratie Laura van der Bijl

A.

We starten bij de hoofdstraat van de Tuinstad Slotervaart, de Johan Huizingalaan. Hier werd de uitbreiding van Amsterdam in de jaren vijftig gerealiseerd volgens het plan van architect en stedenbouwkundige Van Eesteren. In het plan komen een drietal architectuurprincipes terug: het nieuwe bouwen, de Zwitsers-Duitse strokenbouw en de tuinstad. De verschillende bouwprincipes worden tijdens de wandeling duidelijk.

B.

We lopen eerst naar de Woningbouw Sloterhof gebouwd door architect Berghoef in 1955-'60. Het bijzondere complex, niet voor niks een monument, is gebouwd in de traditie van het 'nieuwe bouwen'. Deze bouwstijl wordt gekenmerkt door functioneel bouwen, zonder versiering. Een rechttoe, rechtaan stijl. Van Doesburg, Rietveld en Van Eesteren waren de Nederlandse gangmakers voor het nieuwe bouwen. We lopen een rondje zodat je ziet dat de flats gedeeltelijk over de siergracht aan de Lelylaan zijn gebouwd. De zogenaamde strokenbouw heeft als basis het Airey-bouwsysteem, waarbij gebruik werd gemaakt van prefab onderdelen van beton, staal en hout bij de bouw. Hier werd deze methode voor het aller-eerst bij hoogbouw toegepast.

C.

De rondgang eindigt bij de ingang met een monumentaal keramisch object van kunstenaar Jan Goeting (1959) in sgraffito techniek. De kunstenaar is bekend om zijn gevelwerken en als portretist van de koninklijke familie. Ter afsluiting van de Sloterhof 'experience', lopen we langs de geweldig ontworpen garage, die ook bij wooncomplex Sloterhof hoort

en als decor niet zou misstaan voor een filmscenario.

D.

We verlaten hoogbouw en rondom de Lobo Brakensiekstraat, zien we Van Eesteren's tweede uitgangspunt: de strokenbouw. De huizenblokken zijn in lange stroken gebouwd, waarbij de straten aan de kop open zijn voor maximaal ruimte en licht effect. Advocaat en Amsterdammer Monica Bremer die hier haar jeugd doorbracht, vertelde over de eindeloze dwalingen in het park achter de huizen. Er waren destijds veel scholen. Het park was minder ontwikkeld,

maar ook toen zwom men in de Sloterplas. De actieve kerkgemeenschap en middenstand zijn nu grotendeels verdwenen en al wandelend door de stille buurt, weten we niet of het dorpsgevoel uit de jeugd van Monica, vandaag de dag nog bestaat.

E.

Het omringende groen is gelukkig niet verdwenen en is geheel aangelegd volgens het tuindorp principe. Het Engelse idee van de tuinstad is door Ebenezer Howard in Garden Cities of Tomorrow in 1902 beschreven. Van Eesteren omhelsde dit derde bouwprincipe bij het creëren van nieuwe stadsdelen, waarbij het park de basis vormde. Door er niet later ergens een parkje bij te tekenen, maar het groen centraal te stellen werden sloppenwijken voorkomen.

F.

De wijk met straatnamen van theaterlegendes verruilen we voor het

'De verspringende voorgevels hebben de typerende vorm van zaagtanden'

Bluebanddorp, gebouwd in 1959 naar ontwerp van Frans van Gool. Deze wijk omvat vijf L-vormige woonblokken rond een hof, herkenbaar aan de blauwe band (vandaar de verwijzing naar het botermerk). De verspringende voorgevels, in de vorm van zaagtanden, zorgden voor de typering 'Zaagtandwoningen'. Ook hier zijn weer de drie bouwprincipes van Van Eesteren te vinden.

G.

We lopen naar Schipluidenlaan 12, waar kunstencentrum De Appel zit. Vandaag openen ze de solotentoonstelling Survival in the Afterlife van Lydia Ourahmane met archiefbeelden uit Algerije, samengesteld door de familie en vrienden in de periode 1991-2002. Iets verderop aan de Delflandlaan 1062 zit het spiksplinter-nieuwe onderkomen van dansgezelschap ICK in Westbeat dat vorige week opende. Er zijn verschillende voorstellingen en workshops te bezoeken

H.

Onze volgende etappe is de Nachtwachtlaan aan het Rembrandtpark. Deze groenstrook is in 1929 door van Eesteren ontworpen, maar door de aanleg van de A10 in 1969 herontwikkeld. Het Rembrandtpark is behalve

een drukke doorgangsroute ook een echt buurtpark.

I.

Bij de Johan Jongkindstraat lopen we langs nummer 127, waar het gevelvullende mozaïek van bakstenen van Harry Op de Laak uit 1961 wacht. Het

werk De verdrijving uit het paradijs verbeeldt een enorme Adam en Eva en werd gemaakt voor de voormalige Rooms-Katholieke Bibliotheek. Mooi om te zien hoe de functies van gebouwen veranderen, maar dat de kunst blijft. Stichting Moslim-Turks Cultureel Centrum Markad is nu in het gebouw gevestigd.

J.

We lopen terug naar de Johan Huizingalaan waar we genieten van de ruime keuze uit de wereldkeuken. Little India, Perla di Roma, San Lok, Restaurant Du Maroc en vele supermarktjes bieden voldoende keuze voor een hapje.

Floor van Spaendonck en Gijs Stork, Amsterdam door! Gijs & Floor – wandelen met een frisse blik op de stad, Uitgeverij Fjord, €22,50.

